

หนังสืออ่านเพิ่มวิชาวิทยาศาสตร์

เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

เล่มที่

ทรัพยากรป่าไม้

นางสาวรุสมีนา คือระ

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนเทศบาล ๑ (ราษฎร์บำรุง)

สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองสุโขทัย – ลก อำเภอสุโขทัย – ลก จังหวัดสุโขทัย

คำนำ

หนังสือส่งเสริมอ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยคำชี้แจงสำหรับการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม คำชี้แจงสำหรับครู คำชี้แจงสำหรับนักเรียน และเนื้อหาของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ซึ่งนักเรียนควรศึกษาให้เข้าใจอย่างชัดเจน เพื่อจะสามารถทำกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เล่มที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับความหมายการใช้ประโยชน์ และแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยหนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เล่มนี้ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการอ่านด้วยตนเอง รายละเอียดของการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ได้เสนอไว้ในคู่มือเล่มนี้แล้ว หวังว่าผู้ใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เล่มนี้คงได้รับประโยชน์ตามสมควร

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เล่มที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่มนี้ สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย และชัดเจนยิ่งขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาที่จะนำไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษาต่อไป

รุสมีนา ดือระ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำชี้แจงสำหรับการใช้งานหนังสืออ่านเพิ่มเติม	1
คำชี้แจงสำหรับครู	2
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	3
สาระสำคัญ	4
จุดประสงค์การเรียนรู้	4
แบบทดสอบก่อนเรียน	5
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน	9
ป่าเพื่อนเรา	10
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1	24
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2	25
กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3	26
แบบทดสอบหลังเรียน	27
กระดาษคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน	32
ภาคผนวก	33
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1	34
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2	35
เฉลยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3	36
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	37
บรรณานุกรม	38

คำชี้แจงสำหรับการใช้งานหนังสืออ่านเพิ่มเติม

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ทั้งหมด 6 เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ 1 เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติ
- เล่มที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้
- เล่มที่ 3 เรื่อง ทรัพยากรดิน
- เล่มที่ 4 เรื่อง ทรัพยากรสัตว์ป่า
- เล่มที่ 5 เรื่อง ทรัพยากรแร่ธาตุ
- เล่มที่ 6 เรื่อง ทรัพยากรน้ำ

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติม ที่เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาและเข้าใจในวิชาวิทยาศาสตร์ การทำกิจกรรมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และทำให้นักเรียนเกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในการจัดกิจกรรมจะใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้ง 6 เล่ม เพื่อให้นักเรียนศึกษาอย่างเป็นขั้นตอน นักเรียนจะได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และรักในการอ่านเพิ่มขึ้น

นอกจากนั้นยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากกระบวนการเรียนรู้เป็นกลุ่ม นักเรียนสามารถนำความรู้ และทักษะกระบวนการดังกล่าวที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และศึกษาศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจงสำหรับครู

หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. ครูแจกหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้
2. ครูชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดนี้ให้นักเรียนทราบก่อนลงมือปฏิบัติ
3. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินดูว่านักเรียนมี

พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด

4. ครูให้นักเรียนศึกษาหนังสืออ่านเพิ่มเติมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1-3 เพื่อให้ นักเรียนได้ทบทวนและเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง

5. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินดูว่านักเรียนมีความรู้ ความ เข้าใจหลังเรียนมากน้อยเพียงใด

6. ครูสังเกตพฤติกรรมคุณลักษณะพึงประสงค์ทางการเรียน และบันทึกผล

7. ครูตรวจคะแนนและบันทึกผลลงในแบบเก็บคะแนนการทำกิจกรรมการเรียนรู้ การ สอนจากหนังสืออ่านเพิ่มเติม เล่มนี้

8. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบและชมเชยผู้เรียนพร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติม

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

1. นักเรียนฟังคำชี้แจงการใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ให้นักเรียนรับหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้
3. นักเรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อประเมินว่านักเรียนมีพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด
4. นักเรียนศึกษาใบความรู้จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดที่ 2 เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ โดยตั้งใจศึกษาเนื้อหา ทำความเข้าใจให้ดีตั้งแต่หน้าแรก ถึงหน้าสุดท้ายตามลำดับอย่าข้ามขั้นตอน
5. เมื่อพบคำชี้แจงหรือคำถามในแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ให้อ่านและทำกิจกรรมอย่างรอบคอบ
6. ส่งผลงานการทำกิจกรรมการเรียนรู้จากหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดนี้ เพื่อให้ครูตรวจและบันทึกผล
7. เมื่อทำกิจกรรมครบแล้วจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
8. เมื่อนักเรียนทุกคนทำกิจกรรมครบแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน เรียน เพื่อประเมินว่านักเรียนมีพื้นฐาน ความรู้ ความเข้าใจหลังเรียนมากน้อยเพียงใด
9. รับฟังการบอกคะแนนคำชมเชย และคำแนะนำเพิ่มเติมจากครู
10. ในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง นักเรียนควรให้ความร่วมมือ ตั้งใจในการทำกิจกรรม และตรงต่อเวลาเสมอ

สาระสำคัญ

ป่าไม้ คือ บริเวณที่มีต้นไม้หลายชนิดขนาดต่างๆ ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้
2. สามารถจำแนกประเภทของป่าไม้ได้
3. สามารถบอกประโยชน์และแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ได้
4. มีความตระหนักและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ทรัพยากรป่าไม้ด้วยความสนุกสนาน ชื่นชอบ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทางการเรียน

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่องทรัพยากรป่าไม้

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวและทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1. ป่าไม้ประเภทใดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุด

- ก. ป่าเต็งรัง
- ข. ป่าดิบชื้น
- ค. ป่าชายเลน
- ง. ป่าเบญจพรรณ

2. การที่ป่าไม้ในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันมีอิทธิพลมาจากปัจจัยในข้อใด

- ก. น้ำ
- ข. สัตว์ป่า
- ค. สภาพของดิน
- ง. สภาพภูมิอากาศ

3. ป่ารกทึบมองดูเขียวชอุ่มตลอดปีมีพันธุ์ไม้หลายร้อยชนิดขึ้นเบียดเสียดกันอยู่มักจะพบกระจัดกระจายตั้งแต่ความสูง 600 เมตรจากระดับน้ำทะเลหมายถึงป่าในข้อใด

- ก. ป่าดิบชื้น
- ข. ป่าดงดิบ
- ค. ป่าดิบเขา
- ง. ป่าดิบแล้ง

4. ป่าเต็งรัง ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญใดมากที่สุดคือข้อใด

- ก. ไม้
- ข. เต็ง
- ค. ประดู่
- ง. ตะแบก

5. ป่าพรุเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร

- ก. ป่าแพะ
- ข. ป่าบึงน้ำจืด
- ค. ป่าเลนน้ำเค็ม
- ง. ป่าผลัดใบผสม

6. พืชที่พบมากที่สุดในป่าหญ้าคือ ข้อใด

- ก. ไม้ป่า
- ข. หญ้าคา
- ค. พะยอม
- ง. มะค่าแต้

7. ข้อใดคือประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ทางตรง

- ก. ควบคุมสภาวะอากาศ
- ข. ทำให้เกิดความชุ่มชื้น
- ค. นำมาสร้างอาคารบ้านเรือน
- ง. เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร

8. ข้อใดคือประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ทางอ้อม

- ก. ทำยาสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ
- ข. เป็นแหล่งพักผ่อนและศึกษาความรู้
- ค. เป็นอาหารจากส่วนต่างๆ ของพืชและผล
- ง. ใช้เปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม

9. ป่าไม้ถูกทำลายไปจำนวนมาก จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศอย่างไร

- ก. น้ำท่วม
- ข. ดินถล่ม
- ค. เกิดไฟป่า
- ง. เกิดภาวะโลกร้อน

10. ข้อใดไม่ใช่วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

- ก. ตัดเฉพาะต้นไม้ใหญ่เท่านั้น
- ข. ป้องกันการทำไร่เลื่อนลอย
- ค. ส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน
- ง. ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
รวม				

ป่าเพื่อนเรา

ช้างและยีราฟเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองอาศัยอยู่ในป่าที่อุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่ง มีป่าเป็นบ้านที่อบอุ่น ทั้งสองชอบไปไหนมาไหนด้วยกันเสมอ มีอะไรก็ชอบแบ่งปันซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่ทำให้เกิดป่าไม้

1. แสงสว่าง	2. อุณหภูมิ
3. สภาพภูมิอากาศ	4. ความชื้นในบรรยากาศ
5. ปริมาณน้ำฝน	6. สภาพภูมิประเทศ
7. สภาพของดิน	8. สิ่งมีชีวิต

ในวันหนึ่ง ช้างถามยีราฟว่า “ยีราฟเจ้ารู้ไหม ว่าป่าไม้คืออะไร”

“รู้สิ ป่าไม้ คือ บริเวณที่มีต้นไม้หลายชนิด ขนาดต่างๆ ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น และกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน” ยีราฟตอบ

ยีราฟอธิบายต่อ “นอกจากนี้ปัจจัยที่ทำให้เกิดป่าไม้ ได้แก่ แสงแดด อุณหภูมิ ภูมิอากาศ ความชื้น น้ำฝน สภาพภูมิประเทศ สภาพดิน และสิ่งมีชีวิตแบบเราไงจะ”

ป่ามี 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. ป่าประเภทที่ไม้มักเขียว (Evergreen)

ป่าประเภทนี้มองดูเขียวชอุ่มตลอดปี เนื่องจากต้นไม้แทบทั้งหมดที่ขึ้นอยู่เป็นประเภทที่ไม้มักเขียว

2. ป่าประเภทที่ผลัดใบ (Deciduous)

ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าประเภทนี้เป็นจำพวกผลัดใบแทบทั้งสิ้น ในฤดูฝนป่าประเภทนี้จะมองดูเขียวชอุ่มพอถึงฤดูแล้งต้นไม้ส่วนใหญ่จะพากันผลัดใบทำให้ป่ามองดูโปร่งขึ้น และมักจะเกิดไฟป่าเผาไหม้ใบไม้และต้นไม้เล็กๆ

“แล้วเจ้ารู้ไหมละ ว่าป่าไม้ของเราแบ่งเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้กี่ประเภท”
ยี่ราฟถามข้างกลับ

“รู้สิจ๊ะ มี 2 ประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ ป่าผลัดใบ และป่าไม่ผลัดใบ ป่าผลัดใบในบางฤดูป่าจะดูโปร่ง ส่วนป่าไม่ผลัดใบ ป่าจะดูเขียวอยู่ตลอดปี” ข้างตอบ

• ประเภทของป่าไม้ในประเทศไทย

ประเภทของป่าไม้จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับการกระจายของฝน ระยะเวลาที่ฝนตกรวมทั้งปริมาณน้ำฝนทำให้ป่าแต่ละแห่งมีความชุ่มชื้นต่างกัน สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ป่าประเภทที่ไม่ผลัดใบ (Evergreen)

ป่าประเภทนี้มองดูเขียวชอุ่มตลอดปี เนื่องจากต้นไม้แทบทั้งหมดที่ขึ้นอยู่เป็นประเภทที่ไม่ผลัดใบ ป่าชนิดสำคัญซึ่งจัดอยู่ในประเภทนี้ ได้แก่

1. ป่าดงดิบ

ป่าดงดิบที่มีอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศแต่ที่มีมากที่สุด ได้แก่ ภาคใต้และภาคตะวันออกในบริเวณนี้มีฝนตกมากและมีความชื้นมากในท้องที่ภาคอื่น ป่าดงดิบมักกระจายอยู่บริเวณที่มีความชุ่มชื้นมากๆ เช่น ตามหุบเขาริมแม่น้ำลำธาร ห้วย แหล่งน้ำ และบนภูเขา ซึ่งสามารถแยกออกเป็นป่าดงดิบชนิดต่างๆ ดังนี้

➤ 1.1 ป่าดิบชื้น

เป็นป่ารกทึบมองดูเขียวชอุ่มตลอดปี มีพันธุ์ไม้หลายร้อยชนิดขึ้นเบียดเสียดกันอยู่ มักจะพบการจัดกระจายตั้งแต่ความสูง 600 เมตร จากระดับน้ำทะเล ไม้ที่สำคัญก็คือ ไม้ตระกูลต่างๆ เช่น ยางนา ยางเสี้ยน ส่วนไม้ชั้นรอง คือ พวกไม้กอ เช่น กอน้ำ กอเดือย เป็นต้น

ที่มา: <http://greenforestgroup.blogspot.com>

➤ 1.2 ป่าดิบแล้ง

เป็นป่าที่อยู่ในพื้นที่ราบมีความชุ่มชื้นน้อยเช่นในแถบภาคเหนือและในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มักอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ประมาณ 300 - 600 เมตร ไม้ที่สำคัญได้แก่ มะค่าโมง ยางนา พะยอม ตะเคียนแดง กระบากล็ก และตาเสือ

➤ 1.3 ป่าดิบเขา

ป่าชนิดนี้เกิดขึ้นในพื้นที่สูงๆ หรือบนภูเขาตั้งแต่ 1,000-1,200 เมตร ขึ้นไปจากระดับน้ำทะเล ได้แก่ พวกไม้ซุนและสนสามพันปี นอกจากนี้ยังมีไม้ตระกูลกอกขึ้นอยู่ พวกไม้ชั้นที่สองรองลงมา ได้แก่ เป้ง สะเดาช้าง และขมิ้นต้น

2. ป่าสนเขา

ป่าสนเขามักปรากฏอยู่ตาม ภูเขาสูงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ซึ่งมีความสูงประมาณ 200-1800 เมตร ขึ้นไปจากระดับน้ำทะเลในภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บางที่อาจปรากฏในพื้นที่สูง 200-300 เมตร จากระดับน้ำทะเลในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ป่าสนเขามีลักษณะเป็นป่าโปร่ง ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญของป่าชนิดนี้คือ สนสองใบ และสนสามใบ ส่วนไม้ชนิดอื่นที่ขึ้นอยู่ด้วยได้แก่พันธุ์ไม้ป่าดิบเขา เช่น กอ ชนิดต่างๆ หรือพันธุ์ไม้ป่าแดงบางชนิด คือ เต็ง รัง เหียง พลวง เป็นต้น

ที่มา: <https://sukanda8711.files.wordpress.com>

ที่มา: <http://dekzaoffoff.blogspot.com>

3. ป่าชายเลน

บางที่เรียกว่า "ป่าเลนน้ำเค็ม" หรือป่าเลนมีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นแต่ละชนิดมีรากค้ำยันและรากหายใจ ป่าชนิดนี้ปรากฏอยู่ตามที่ดินเลนริมทะเลหรือบริเวณปากน้ำแม่น้ำใหญ่ๆ ซึ่งมีน้ำเค็มท่วมถึงในพื้นที่ภาคใต้มีอยู่ตามชายฝั่งทะเลทั้งสองด้าน ตามชายทะเลภาคตะวันออกมีอยู่ทุกจังหวัดแต่ที่มากที่สุดคือ บริเวณปากน้ำเวฬุ อำเภอลุง จังหวัดจันทบุรี พันธุ์ไม้ที่ขึ้นอยู่ตามป่าชายเลน ส่วนมากเป็นพันธุ์ไม้ขนาดเล็กใช้ประโยชน์สำหรับการเผาถ่านและทำฟืนไม้ชนิดที่สำคัญ คือ โกงกาง ประสัก ถั่วขาว ถั่วขำ โปรง ตะบูน แสมทะเล ลำพูและลำแพน ฯลฯ ส่วนไม้พื้นล่างมักเป็นพวก ปรงทะเลเหงือกปลายหมอ ปอทะเล และเป้ง เป็นต้น

4. ป่าพรุหรือป่าบึงน้ำจืด

ป่าชนิดนี้มักพบในบริเวณที่มีน้ำจืดท่วมมากๆ ดินส่วนมากระบายน้ำไม่ดี ป่าพรุในภาคกลาง มีลักษณะโปร่งและมีต้นไม้ขึ้นอยู่ห่างๆ เช่น สนุ่น จิก โมกบ้าน หวายน้ำ หวายโปร่งระกำ อ้อ และแฉม ในภาคใต้ป่าพรุมีขึ้นอยู่ตามบริเวณที่มีน้ำขังตลอดปีดินป่าพรุที่มีเนื้อที่มากที่สุดอยู่ในบริเวณจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเป็นซากพืชผุสลายทับถมกันเป็นเวลานาน ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญของป่าพรุ ได้แก่ อินทนิล น้ำหว่า จิก โสภน้ำ กระทุ่มน้ำ กันเกรา โกงงัน กะทังหัน ไม้พื้นล่างประกอบด้วย หวาย ตะค้าทอง หมากแดง และหมากชนิดอื่นๆ เป็นต้น

ที่มา: <http://http://travel.thaiza.com/>

5. ป่าชายหาด

เป็นป่าโปร่งไม่ผลัดใบขึ้นอยู่ตามบริเวณหาดชายทะเล น้ำไม่ท่วมตามฝั่งดิน และชายเขาริมทะเล ต้นไม้สำคัญที่ขึ้นอยู่ตามหาดชายทะเล ต้องเป็นพืชทนเค็ม และมักมีลักษณะไม้เป็นพุ่มลักษณะต้นคดงอ ใบหนาแข็ง ได้แก่ สนทะเล หูกวาง โพธิ์ทะเล กระทิง ตีนเป็ดทะเล หยีน้ำ มักมีต้นเตยและหญ้าต่างๆ ขึ้นอยู่เป็นไม้พื้นล่างตามฝั่งดินและชายเขา มักพบไม้เกตุลำบิด มะค่าแต้ กระบองเพชร เสม้า และไม้หนามชนิดต่างๆ เช่น หนามหัน กำจาย มะดันขอ เป็นต้น

ที่มา: www.tripdeedee.com

2. ป่าประเภทที่ผลัดใบ (Deciduous)

ต้นไม้ที่ขึ้นอยู่ในป่าประเภทนี้เป็นจำพวกผลัดใบแทบทั้งสิ้น ในฤดูฝนป่าประเภทนี้จะมองดูเขียวชอุ่มพอถึงฤดูแล้งต้นไม้ส่วนใหญ่จะพากันผลัดใบทำให้ป่ามองดูโปร่งขึ้น และมักจะเกิดไฟป่าเผาไหม้ใบไม้และต้นไม้เล็กๆ

1. ป่าเบญจพรรณ

ป่าผลัดใบผสม หรือป่าเบญจพรรณมีลักษณะเป็นป่าโปร่งและยังมีไม้ไผ่ชนิดต่างๆ ขึ้นอยู่กระจัดกระจายทั่วไป พื้นที่ดินมักเป็นดินร่วนปนทราย ป่าเบญจพรรณ ในภาคเหนือมักจะมีไม้สักขึ้นปะปนอยู่ทั่วไป ครอบคลุมลงมาถึงจังหวัดกาญจนบุรี ในภาคกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก มีป่าเบญจพรรณน้อยมากและกระจัดกระจาย พันธุ์ไม้ชนิดสำคัญ ได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กราด สัก ประดู่แดง

ที่มา: [www. http://pirun.ku.ac.th/](http://pirun.ku.ac.th/)

มะค่าโมง ตะแบก เสลา หอม ยมหิน มะเกลือ ไม้ป่า พะยอม ตั้ว แต้ว มะค่าแต้ ประดู่ แดง สมอไทย ตะแบก เลือดแสลงใจ รกฟ้า ส่วนไม้พื้นล่างที่พบมาก ได้แก่ มะพร้าวเต่า ปุ่มแป้ง หย้าเพ็ก ใจด พรังและหญ้าชนิดอื่นๆ

2. ป่าเต็งรัง

ป่าเต็งรังหรือที่เรียกกันว่าป่าแดง ป่าแพะ ป่าโคก ลักษณะทั่วไปเป็นป่าโปร่ง ตามพื้นป่ามักจะมีจุดต้นแปรง และหญ้าเพ็ก พื้นที่แห้งแล้งดินร่วนปนทราย หรือ กรวด ลูกรัง พบอยู่ทั่วไปในที่ราบและที่ภูเขาในภาคเหนือส่วนมากขึ้นอยู่บนเขาที่มี ดินต้นและแห้งแล้งมากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีป่าแดงหรือป่าเต็งรังนี้มาก ที่สุด ตามเนินเขาหรือที่ราบดินทรายชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญในป่าแดง หรือป่าเต็งรัง ได้แก่ เต็ง รัง เหียง พลวง กรวด พะยอม ตั้ว แด้ว มะค่าแต้ ประดู่ แดง สมอไทย ตะแบก เลือดสลงใจ รกฟ้า ส่วนไม้พื้นล่างที่พบมาก ได้แก่ มะพร้าวเต่า ปุ่มเป้ง หญ้าเพ็ก ใจด ประดู่และหญ้าชนิดอื่นๆ

ที่มา: <http://fieldtrip.ipst.ac.th/>

3. ป่าหญ้า

ป่าหญ้าที่อยู่ทุกภาคบริเวณป่าที่ถูกแผ้วถางทำลายบริเวณพื้นดินที่ขาดความสมบูรณ์และถูกทอดทิ้ง หญ้าชนิดต่างๆ จึงเกิดขึ้นทดแทนและพอถึงหน้าแล้งก็เกิดไฟไหม้ทำให้ต้นไม้อบริเวณข้างเคียงล้มตาย พื้นที่ป่าหญ้าจึงขยายมากขึ้นทุกปี พืชที่พบมากที่สุดในป่าหญ้านี้คือ หญ้าคา หญ้าขนตาช้าง หญ้าโฆม หญ้าเพ็กและปุมแปง บริเวณที่พอมจะมีความชื้นอยู่บ้าง และการระบายน้ำได้ดีก็มักจะพบพงและแขมขึ้นอยู่ และอาจพบต้นไม้ทนไฟขึ้นอยู่ เช่น ตับเต่า รกฟ้าตานเหลือ ตั้วและเต้า

Photoontour.com ไฟเดือนจันทร์ © COPYRIGHT

ภาพ:ป่าหญ้าคาอุทยานป่าหินงาม
ที่มา <http://www.photoontour.com/>

“เจ้ารู้บ้างไหมว่าทรัพยากรป่าไม้นั้น มีประโยชน์มากมายเลยนะ ยีราฟ” ช้างถาม

“มีอะไรบ้างละ ช่วยอธิบายให้ฟังหน่อยได้ไหม” ยีราฟถาม

“ได้สิ จั่นเดียวข้าจะอธิบายให้ฟัง ดั่งนี้นะจ๊ะ ” ช้างตอบ

- ประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้

1. ประโยชน์ทางตรง

- 1) จากการนำไม้มาสร้างอาคารบ้านเรือนและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ กระจาด ไม้ขีดไฟ ฟืน เป็นต้น
- 2) ใช้เป็นอาหารจากส่วนต่างๆ ของพืชและผล
- 3) ใช้เส้นใย ที่ได้จากเปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอ เป็นเครื่องนุ่งห่ม เชือกและอื่น ๆ
- 4) ใช้ทำเป็นยาสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ

ภาพ: บ้านไม้เรือนไทย
ที่มา: <http://landminesurvivors.com>

2. ประโยชน์ทางอ้อม

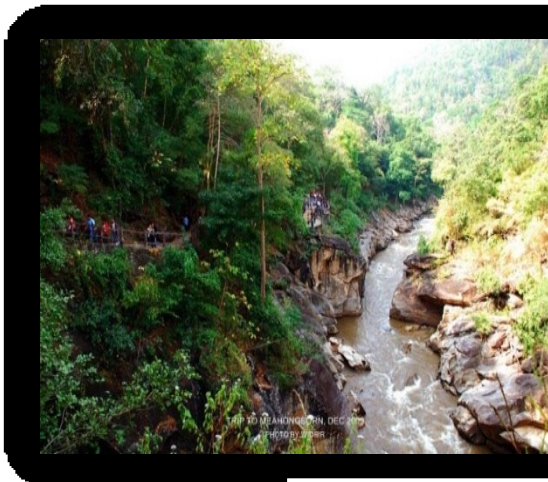
1) ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร เพราะต้นไม้จำนวนมากในป่าจะทำให้หน้าฝน ซึมซับน้ำลงในดิน กลายเป็นน้ำใต้ดินซึ่งจะไหลซึมมาหล่อเลี้ยงให้แม่น้ำ ลำธารมีน้ำไหลอยู่ตลอดปี

2) ป่าไม้ทำให้เกิดความชุ่มชื้นและควบคุมสภาวะอากาศ ไอน้ำที่เกิดจากการหายใจของพืช จะช่วยให้อากาศเหนือป่ามีความชื้นสูงอยู่เสมอ ทำให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลและไม่เกิดความแห้งแล้ง

3) ป่าไม้เป็นแหล่งพักผ่อน และแหล่งศึกษาหาความรู้ เพราะบริเวณป่าไม้จะมีภูมิประเทศที่สวยงามจากธรรมชาติ นอกจากนั้นป่าไม้ยังเป็นที่รวมของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์จำนวนมาก

4) ป่าไม้ช่วยบรรเทาความรุนแรงของลมพายุและป้องกันอุทกภัย โดยช่วยลดความเร็วของลมพายุที่พัดผ่านได้ตั้งแต่ 11- 44 % จึงช่วยให้บ้านเมืองรอดพ้นจากวาทภัยได้ซึ่งเป็นการป้องกันและควบคุมน้ำตามแม่น้ำไม่ให้อุณหภูมิสูงขึ้นมารวดเร็วแล้วฝู่กลายเป็นอุทกภัย

5) ป่าไม้ช่วยป้องกันการกัดเซาะและพัดพาหน้าดิน จากน้ำฝนและลมพายุ และยังเป็นการช่วยให้แม่น้ำลำธารต่างๆ ไม่ตื้นเขินอีกด้วย แะยังเป็นเสมือนเครื่องกีดขวางตามธรรมชาติจึงนับว่ามีประโยชน์ในทางยุทธศาสตร์ด้วยเช่นกัน

“ยีราฟเพื่อนรัก เจ้าเห็นแล้วใช่ไหมว่า ทรัพยากรป่าไม้นั้นมีประโยชน์มากมายนัก ฉะนั้นเราควรช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้กันนะจ๊ะ” ช้างกล่าว

“ใช่จ๊ะ แล้วเรามีแนวทางอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างไรบ้างละ เจ้าช้างช่วยอธิบายให้ข้าฟังหน่อยซิ” ยีราฟถาม

“งั้นเดี๋ยวข้าจะอธิบายให้ฟังจ้า” ช้างตอบ

• การอนุรักษ์ป่าไม้

- 1) ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า
- 2) หาแหล่งทำมาหากินให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักแหล่ง เพื่อเป็นการป้องกันการทำไร่เลื่อนลอย
- 3) ส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน
- 4) ปิดป่าไม้อนุญาตให้มีการทำไม้
- 5) ใช้วัตถุอื่นทดแทนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้
- 6) ตั้งหน่วยป้องกันไฟป่า
- 7) ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชน เพื่อให้เห็นความสำคัญของป่าไม้

ภาพ: ปลูกป่า

ที่มา: <https://captaintimearmy.wordpress.com>

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดภาพระบายสีทรัพยากรป่าไม้ที่มีในท้องถิ่นของนักเรียน แล้วตอบคำถามใต้ภาพ (10 คะแนน)

1. ทรัพยากรป่าไม้ที่นักเรียนวาดเป็นป่าไม้ประเภทใด

.....
.....

2. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น

.....
.....
.....
.....

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✕ หน้าข้อที่ผิด เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ (10 คะแนน)

- .....1. ป่าไม้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ป่าดิบแล้งและป่าดงดิบ
- .....2. ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญในป่าดิบเขา คือ สนสองใบ และสนสามใบ
- .....3. ป่าชายเลนเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าเลนเค็ม
- .....4. ป่าพรุ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าเบญจพรรณ
- .....5. ป่าผลัดใบจะพากันผลัดใบในฤดูแล้ง
- .....6. ป่าเต็งรัง เป็นป่าที่มีต้นไม้เป็นส่วนใหญ่
- .....7. ป่าไม้สามารถนำมาอาคารบ้านเรือน เฟอร์นิเจอร์ กระดาษ
- .....8. เส้นใยที่ได้จากเปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอ เป็นเครื่องนุ่งห่มได้
- .....9. ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดของสัตว์ป่าเพราะสัตว์ป่าใช้ต้นไม้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย
- .....10. ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อีกทางหนึ่ง

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1 .จงบอกความหมายของทรัพยากรป่าไม้มาพอสังเขป

.....

.....

2. จงยกตัวอย่างปัจจัยที่ทำให้เกิดป่าไม้มาอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

3. ทรัพยากรป่าไม้แบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง อธิบาย

.....

.....

.....

4. จงบอกประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้มาอย่างน้อย 2 ข้อ

.....

.....

.....

5. นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างไรบ้าง อธิบาย

.....

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่องทรัพยากรป่าไม้

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวและทำเครื่องหมาย (X) ลงในกระดาษคำตอบ (10 คะแนน)

1. ป่าไม้ประเภทใดที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุด

- ก. ป่าเต็งรัง
- ข. ป่าดิบชื้น
- ค. ป่าชายเลน
- ง. ป่าเบญจพรรณ

2. การที่ป่าไม้ในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันมีอิทธิพลมาจากปัจจัยในข้อใด

- ก. น้ำ
- ข. สัตว์ป่า
- ค. สภาพของดิน
- ง. สภาพภูมิอากาศ

3.ป่ารกที่บมอดดูเขียวช่อมตลอดปีมีพันธุ์ไม้หลายร้อยชนิดขึ้นเบียดเสียดกันอยู่ มักจะพบกระจัดกระจายตั้งแต่ความสูง 600 เมตร จากระดับน้ำทะเลหมายถึง ป่าในข้อใด

- ก. ป่าดิบชื้น
- ข. ป่าดงดิบ
- ค. ป่าดิบเขา
- ง. ป่าดิบแล้ง

4.ป่าเต็งรัง ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญใดมากที่สุดคือข้อใด

- ก. ไม้
- ข. เต็ง
- ค. ประดู่
- ง. ตะแบกบก

5. ป่าพรุเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร

- ก. ป่าแพะ
- ข. ป่าบึงน้ำจืด
- ค. ป่าเลนน้ำเค็ม
- ง. ป่าผลัดใบผสม

6. พืชที่พบมากที่สุดในป่าหญ้าคือ ข้อใด

- ก. ไม้ป่า
- ข. หญ้าคา
- ค. พะยอม
- ง. มะค่าแต้

7. ข้อใดคือประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ทางตรง

- ก. ควบคุมสภาวะอากาศ
- ข. ทำให้เกิดความชุ่มชื้น
- ค. นำมาสร้างอาคารบ้านเรือน
- ง. เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร

8. ข้อใดคือประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้ทางอ้อม

- ก. ทำยาสมุนไพรรักษาโรคต่างๆ
- ข. เป็นแหล่งพักผ่อนและศึกษาความรู้
- ค. เป็นอาหารจากส่วนต่างๆ ของพืชและผล
- ง. ใช้เปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอเป็นเครื่องนุ่งห่ม

9. ป่าไม้ถูกทำลายไปจำนวนมาก จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศอย่างไร

- ก. น้ำท่วม
- ข. ดินถล่ม
- ค. เกิดไฟป่า
- ง. เกิดภาวะโลกร้อน

10. ข้อใดไม่ใช่วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

- ก. ตัดเฉพาะต้นไม้ใหญ่เท่านั้น
- ข. ป้องกันการทำไร่เลื่อนลอย
- ค. ส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน
- ง. ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
รวม				

คำสั่ง ให้นักเรียนวาดภาพระบายสีทรัพยากรป่าไม้ที่มีในท้องถิ่นของนักเรียน แล้วตอบคำถามใต้ภาพ (10 คะแนน)

(ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)

1. ทรัพยากรป่าไม้ที่นักเรียนวาดเป็นป่าไม้ประเภทใด

.....

.....

2. นักเรียนมีวิธีการอย่างไรในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่น

.....

.....

คำสั่ง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อที่ถูก และทำเครื่องหมาย ✗ หน้าข้อที่ผิด เกี่ยวกับคุณสมบัติของดินเหนียว (10 คะแนน)

- ✗ 1. ป่าไม้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ป่าดิบแล้งและป่าดงดิบ
- ✗ 2. ชนิดพันธุ์ไม้ที่สำคัญในป่าดิบเขาคือ สนสองใบ และสนสามใบ
- ✓ 3. ป่าชายเลนเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าเลนเค็ม
- ✗ 4. ป่าพรุ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ป่าเบญจพรรณ
- ✓ 5. ป่าผลัดใบจะพากันผลัดใบในฤดูแล้ง
- ✗ 6. ป่าเต็งรัง เป็นป่าที่มีต้นไม้เป็นส่วนใหญ่
- ✓ 7. ป่าไม้สามารถนำมาอาคารบ้านเรือน เฟอร์นิเจอร์ กระจาด
- ✓ 8. เส้นใยที่ได้จากเปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอ เป็นเครื่องนุ่งห่มได้
- ✗ 9. ป่าไม้เป็นแหล่งกำเนิดของสัตว์ป่าเพราะสัตว์ป่าใช้ต้นไม้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย
- ✓ 10. ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อีกทางหนึ่ง

คำสั่ง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

1. จงบอกความหมายของทรัพยากรป่าไม้มาพอสังเขป

บริเวณที่มีต้นไม้หลายชนิด ขนาดต่างๆ ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นและกว้างใหญ่พอที่จะมีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมในบริเวณนั้น เช่น ความเปลี่ยนแปลงของลมฟ้าอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ มีสัตว์ป่าและสิ่งมีชีวิตอื่นซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

2. จงยกตัวอย่างปัจจัยที่ทำให้เกิดป่าไม้มาอย่างน้อย 5 ตัวอย่าง

แสงสว่าง อุณหภูมิ สภาพภูมิอากาศ ความชื้นในบรรยากาศปริมาณน้ำฝน

3. ทรัพยากรป่าไม้แบ่งออกเป็นกี่ประเภทอะไรบ้าง อธิบาย

สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1. ป่าประเภทที่ไม่ผลัดใบ

2. ป่าประเภทที่ผลัดใบ

4. จงบอกประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้มาอย่างน้อย 2 ข้อ

1) นำไม้มาสร้างอาคารบ้านเรือนและผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น เฟอร์นิเจอร์ กระดาษ ไม้ขีดไฟ ฟืน

2) ใช้เส้นใยที่ได้จากเปลือกไม้และเถาวัลย์มาถักทอ เป็นเครื่องนุ่งห่ม

5. นักเรียนมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างไรบ้าง อธิบาย

ป้องกันและปราบปรามการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า หาแหล่งทำมาหากินให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักแหล่ง เพื่อเป็นการป้องกันการทำไร่เลื่อนลอย ส่งเสริมการปลูกป่าทดแทน ปิดป่าไม่อนุญาตให้มีการทำไม้ เป็นต้น

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ก่อนเรียน

1. ง
2. ง
3. ก
4. ข
5. ข
6. ข
7. ค
8. ข
9. ง
10. ก

หลัง

1. ง
2. ก
3. ข
4. ค
5. ข
6. ง
7. ง
8. ก
9. ข
10. ข

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ.วิทยาศาสตร์ ป.3.กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการสอน
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2553.

.หนังสือวิทยาศาสตร์อัจฉริยะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริม
การสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2553.

บัญชา แสนทวี และคณะ.หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ป.3.กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2551.

วรรณทิพา รอดแรงคำ และคณะ. แบบฝึกหัด รายวิชาพื้นฐาน วิทยาศาสตร์ ป.3.
กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.) จำกัด , 2555.

ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource).(ออนไลน์). ที่มา
:http://local.environnet.in.th/formal_data2.php?id=71.
(28 มกราคม 2558)

สมศักดิ์สินธุระเวชญ์และคณะ. สื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สมบูรณ์แบบ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2547.

หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานชุดปฏิรูป: รู้วิธีการเรียนรู้วิทยาศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, 2547.

หนังสืออ่านเพิ่มเติมวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม :ทรัพยากรป่าไม้